

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2022
(OR. en)

13077/22

AGRI 492
AGRIORG 98
WTO 179

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Συμβούλιο
Θέμα:	Θέματα γεωργίας που συνδέονται με το εμπόριο – <i>Ανταλλαγή απόψεων</i>

Ενόψει της συνόδου του Συμβουλίου Γεωργίας και Αλιείας στις 17 και 18 Οκτωβρίου 2022, επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες ενημερωτικό έγγραφο που αναμένεται να τις βοηθήσει στην προετοιμασία τους για τη συζήτηση του ανωτέρω σημείου.

Θέματα γεωργίας που συνδέονται με το εμπόριο

1. Η ΕΕ είναι σημαντικός παράγοντας όσον αφορά το εμπόριο γεωργικών προϊόντων, και το Συμβούλιο AGRI/FISH συζητά τακτικά την τρέχουσα κατάσταση, συμπεριλαμβανομένης της πορείας των διμερών και πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων. Το εμπόριο ως οριζόντιο ζήτημα συζητήθηκε τελευταία από τους υπουργούς Γεωργίας τον Ιανουάριο του 2022 και έκτοτε οι υπουργοί συζήτησαν επίσης πιο συγκεκριμένα θέματα που σχετίζονται, για παράδειγμα, με τη 12η υπουργική συνδιάσκεψη του ΠΟΕ, την G20 και το εμπόριο με την Ουκρανία. Το παρόν σημείωμα συνοψίζει τις πρόσφατες και σχετικές εξελίξεις και έχει ως στόχο να βοηθήσει στην προετοιμασία της υπουργικής συζήτησης.
2. Πριν από τον πόλεμο, **η Ουκρανία ήταν ένας από τους μεγαλύτερους εξαγωγείς πολλών γεωργικών προϊόντων στον κόσμο**, μεταξύ των οποίων το ηλιέλαιο (50 % των παγκόσμιων εξαγωγών), ο αραβόσιτος και ο σίτος. Το 90 % των ουκρανικών εξαγωγών σιτηρών και ελαιούχων σπόρων διέρχονταν από τους λιμένες του Εύξεινου Πόντου. Η ρωσική επίθεση και ο αποκλεισμός των λιμένων αυτών κατέστησε πρακτικά αδύνατες τις εξαγωγές, με κίνδυνο να χαθούν εκατομμύρια τόνοι σιτηρών και με αποτέλεσμα την έλλειψη αποθηκευτικής ικανότητας για την επόμενη συγκομιδή. Η δημιουργία των λωρίδων αλληλεγγύης, καθώς και η «Πρωτοβουλία Σιτηρών του Εύξεινου Πόντου» των Ηνωμένων Εθνών επέτρεψαν από κοινού στην Ουκρανία να εξαγάγει πάνω από 18 εκατομμύρια τόνους ουκρανικών σιτηρών, ψυχανθών, ελαιούχων σπόρων και μεταποιημένων προϊόντων έως το τέλος Σεπτεμβρίου. Οι δύο πρωτοβουλίες δεν είναι ανταγωνιστικές, αλλά αλληλοσυμπληρώνονται, και η σημασία των λωρίδων αλληλεγγύης αναμένεται να αυξηθεί με την εντατικοποίηση του διμερούς εμπορίου και την ανασυγκρότηση της Ουκρανίας. Όλα τα βλέμματα συγκεντρώνονται επί του παρόντος στην ανανέωση της πρωτοβουλίας για τον Εύξεινο Πόντο, την οποία υποστηρίζει πλήρως η ΕΕ.

3. Για την περαιτέρω **στήριξη της οικονομίας της Ουκρανίας και των Ουκρανών παραγωγών** που επλήγησαν από τη ρωσική επίθεση, η ΕΕ θέσπισε μέτρα που επιτρέπουν την προσωρινή πλήρη ελευθέρωση του εμπορίου και την αναστολή των μέτρων εμπορικής άμυνας. Τα μέτρα θα ισχύουν για ένα έτος, έως τις 5 Ιουνίου 2023, και θα στηρίζουν τους Ουκρανούς γεωργούς και τον αγροδιατροφικό τομέα της χώρας, όταν παρεμποδίζονται άλλες εξαγωγικές οδοί. Ορισμένα κράτη μέλη εξέφρασαν ανησυχίες ότι η επακόλουθη αύξηση των εισαγωγών ορισμένων προϊόντων, ιδίως κρέατος πουλερικών και αυγών, έχει αρνητικό αντίκτυπο σε ορισμένους παραγωγούς της ΕΕ. Οι εισαγωγές από την Ουκρανία αυξήθηκαν επίσης για αγαθά που ήταν ήδη αδασμολόγητα, αλλά που δεν μπορούν πλέον να εξάγονται σε άλλες χώρες λόγω του εμπορικού εμπάργκο και των κλειστών λιμένων του Εύξεινου Πόντου. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση και να υποβάλει σχετική έκθεση στο Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2022/870.
4. Οι σωρευτικές επιπτώσεις και ο **αντίκτυπος των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ)** έχουν μελετηθεί και η επικαιροποιημένη μελέτη του ΚΚΕρ, η οποία ξεκίνησε το 2016, σχετικά με τις σωρευτικές οικονομικές επιπτώσεις των εν εξελίξει και των επικείμενων εμπορικών διαπραγματεύσεων στον γεωργικό τομέα της ΕΕ¹, παρουσιάστηκε στους υπουργούς Γεωργίας και συζητήθηκε από αυτούς κατά τη διάρκεια άτυπων βιντεοδιασκέψεων τον Ιανουάριο και τον Απρίλιο του 2021.
5. Το θέμα αυτό συνδέεται στενά με το ζήτημα του τρόπου με τον οποίο η **ΕΕ επηρεάζεται από** τις ΣΕΣ μεταξύ δύο τρίτων χωρών με τις οποίες η ΕΕ έχει συνάψει ΣΕΣ, όπως οι συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών Ηνωμένου Βασιλείου-Αυστραλίας και Ηνωμένου Βασιλείου-Νέας Ζηλανδίας. Τα κράτη μέλη εξέφρασαν ενδιαφέρον για τον αντίκτυπο που ενδέχεται να έχουν αυτές οι συμφωνίες στην ΕΕ. Κατόπιν αιτήματος κατά τη διάρκεια συνεδρίασης της Ειδικής Επιτροπής Γεωργίας (ΕΕΓ), η Επιτροπή δεσμεύτηκε να διερευνήσει αν θα μπορούσε να διενεργηθεί βαθύτερη ανάλυση του αντικτύπου των εν λόγω συμφωνιών στην ΕΕ.

¹ [Αρχείο δημοσιεύσεων του ΚΚΕρ — Σωρευτικός οικονομικός αντίκτυπος των εμπορικών συμφωνιών στη γεωργία της ΕΕ \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/press_corner/detail/press_release/19202)

6. Οι διαπραγματεύσεις για ΣΕΣ με τη **Νέα Ζηλανδία** ολοκληρώθηκαν στις 30 Ιουνίου 2022 και η συμφωνία θα πρέπει να επικυρωθεί από το Συμβούλιο και να γίνει αποδεκτή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η συμφωνία αυτή δημιουργεί ένα παγκόσμιο πρότυπο που περιλαμβάνει τις δεσμεύσεις σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη που απορρέουν από τη Συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα, τη συνεργασία για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, τη βιωσιμότητα των συστημάτων τροφίμων και την καλή διαβίωση των ζώων. Δεν θα αντιμετωπίσει μόνο τις ανησυχίες σχετικά με τη βιωσιμότητα του εμπορίου, αλλά θα αποτελέσει επίσης σημαντικό σημείο αναφοράς για την ΕΕ με άλλους εμπορικούς εταίρους.
7. Η συμφωνία με τη **Mercosur** συνήφθη σε πολιτικό επίπεδο το 2019 και η νομική επανεξέταση του κειμένου βρίσκεται σε εξέλιξη. Οι διαπραγματεύσεις για εκσυγχρονισμένη ΣΕΣ με το **Μεξικό** είχαν ήδη ολοκληρωθεί τον Μάιο του 2018 και οι διαπραγματεύσεις για ΣΕΣ με τη **Χιλή** ολοκληρώθηκαν σε τεχνικό επίπεδο τον Οκτώβριο του 2021. Όπως ανακοίνωσε η Πρόεδρος von der Leyen στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης στις 14 Σεπτεμβρίου 2022, η Επιτροπή θα προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για τη σύναψη και την επικύρωση αυτών των δύο ΣΕΣ.
8. Όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις για ΣΕΣ με την **Ινδία**, ο πρώτος γύρος πραγματοποιήθηκε στο Νέο Δελχί μεταξύ 27 Ιουνίου και 1 Ιουλίου 2022, με παράλληλες διαπραγματεύσεις για την προστασία των επενδύσεων και τις γεωγραφικές ενδείξεις (ΓΕ). Μόλις πραγματοποιήθηκε ο δεύτερος γύρος διαπραγματεύσεων για ΣΕΣ μεταξύ της ΕΕ και της Ινδίας.
9. Οι διαπραγματεύσεις με την **Αυστραλία** έλαβαν νέα ώθηση με την εκλογή νέας κυβέρνησης και το παγκόσμιο πολιτικό πλαίσιο. Ο 13ος γύρος των διαπραγματεύσεων για τη ΣΕΣ ΕΕ-Αυστραλίας έχει προγραμματιστεί για τον Οκτώβριο του 2022.
10. **Το εμπόριο με το Ηνωμένο Βασίλειο** φαίνεται επί του παρόντος να έχει επιστρέψει στα προ του Brexit επίπεδα όσον αφορά τις εισαγωγές της ΕΕ από το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ οι εξαγωγές της ΕΕ προς το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκαν κατά 18 % κατά τους πρώτους έξι μήνες του 2022 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2021.
11. Το Συμβούλιο βρίσκεται στο τελικό στάδιο της έγκρισης **συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την επανεξέταση που αφορά το εμπόριο και τη βιωσιμότητα**².

² ST 13241/22, Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την επανεξέταση που αφορά το εμπόριο και τη βιωσιμότητα

12. Σε **πολυμερές διεθνές επίπεδο**, η συζήτηση παραμένει επικεντρωμένη στην επισιτιστική ασφάλεια ως αποτέλεσμα του πολέμου στην Ουκρανία. Οι συγκομιδές στην ΕΕ το 2022 μειώνονται ελαφρώς λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών, αλλά η επισιτιστική ασφάλεια εντός της Ένωσης δεν διατρέχει κίνδυνο.
13. Από τη 12η υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ (MC12) προέκυψαν διάφορα πολυμερή αποτελέσματα. Η **υπουργική δήλωση για την αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης όσον αφορά την επισιτιστική ανασφάλεια** ήταν επίκαιρη για την αντιμετώπιση των τωρινών ανησυχιών όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια, διότι υπογράμμισε τη σημασία του ανοικτού εμπορίου τροφίμων και της λειτουργίας των αγορών και κάλεσε τα μέλη να αποφύγουν τους περιττούς περιορισμούς στις εξαγωγές. Το άλλο θετικό αποτέλεσμα στον γεωργικό τομέα ήταν η **απόφαση για την εξαίρεση των αγορών τροφίμων του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος για ανθρωπιστικούς σκοπούς από τους εξαγωγικούς περιορισμούς**. Η απόφαση αυτή έχει τόσο ουσιαστική όσο και πολιτική αξία. Κατά την προετοιμασία της επόμενης υπουργικής διάσκεψης (MC13), η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται εποικοδομητικά με άλλα μέλη του ΠΟΕ προκειμένου να διατηρηθεί η δυναμική που δημιούργησε η MC12. Η γεωργία θα είναι πιθανότατα ένας από τους βασικούς φακέλους της MC13. Απαιτείται μια νέα προσέγγιση στις διαπραγματεύσεις, η οποία, αφενός, θα απομακρύνει τα μέλη από τις συζητήσεις που έχουν διακοπεί και, αφετέρου, θα ενσωματώσει πιεστικά ζητήματα που σχετίζονται με την επισιτιστική ασφάλεια, τη φτώχεια, το κλίμα και το περιβάλλον και, τέλος, τη βιώσιμη παραγωγή. Η ΕΕ θεωρεί επίσης σκόπιμο να συνεχίσει τις εργασίες για τη βελτίωση της διαφάνειας στη γεωργία, ιδίως σε τομείς όπως οι περιορισμοί των εξαγωγών και ο εξαγωγικός ανταγωνισμός που έχουν μεγάλη σημασία στις τρέχουσες συζητήσεις για την επισιτιστική ασφάλεια. Τέλος, η ΕΕ θα συνεχίσει να εστιάζει στην ανάγκη μεταρρυθμίσεων της στήριξης που στρεβλώνει το εμπόριο. Η Γενική Διευθύντρια του ΠΟΕ θα διοργανώσει στις 24 Οκτωβρίου 2022 μια συνεδρίαση σε περιορισμένη σύνθεση περί γεωργικών θεμάτων, όπου θα εξεταστεί η μελλοντική πορεία των γεωργικών διαπραγματεύσεων.
14. Όπως συζητήθηκε στο Συμβούλιο AGRI/FISH τον Ιούνιο του 2022, **η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεσή της για την «αμοιβαιότητα»**, την οποία ζήτησαν το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της έγκρισης της νέας ΚΓΠ. Στην έκθεσή της, η Επιτροπή προσδιορίζει τρεις τομείς δράσης: διεθνείς οργανισμοί (ιδίως ΠΟΕ και Codex Alimentarius), διμερείς εμπορικές συμφωνίες και αυτόνομα μέτρα της ΕΕ. Σημειώνει ότι η ΕΕ θα πρέπει να χρησιμοποιήσει και τους τρεις, κατά περίπτωση, για να προωθήσει υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα και πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων.

Καταληκτικές παρατηρήσεις

15. Λαμβανομένων υπόψη των εξελίξεων αυτών, θα ήταν σκόπιμο το Συμβούλιο να διεξαγάγει συζήτηση σχετικά με την κατεύθυνση των εμπορικών σχέσεων της ΕΕ με τρίτες χώρες στον τομέα της γεωργίας, σε διμερές και πολυμερές επίπεδο.
 16. Πρέπει να ληφθούν υπόψη η ανάγκη να αποφευχθούν οι εμπορικοί περιορισμοί και να διασφαλιστούν η βιωσιμότητα και τα περιβαλλοντικά διαπιστευτήρια της γεωργίας της ΕΕ σε συνδυασμό με τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης, καθώς και η σημασία άλλων προτεραιοτήτων της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την προώθηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 και των αρχών της Συμφωνίας του Παρισιού.
-